

1. ΑΠΟ ΜΟΝΟΙ ΤΟΥΣ ΟΙ ΓΙΑΝΚΙΣ ΤΕΛΙΚΑ ΠΑΝΕ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 04/05/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 04/05/2026

Σελίδα: 1

ΑΠΟ ΜΟΝΟΙ ΤΟΥΣ ΟΙ ΓΙΑΝΚΙΣ ΤΕΛΙΚΑ ΠΑΝΕ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥΣ

- Τι σημαίνει η αποχώρηση 5.000 αμερικανών στρατιωτών από τη Γερμανία
- Πόσο εφικτή είναι η αυτονομία της ΕΕ

Σ. 8-11 ΜΙΛΑΕΙ Ο **Λ. ΤΣΟΥΚΑΛΗΣ**

FOCUS

Αυτόνομη Ευρώπη και Buy European – πόσο εφικτά είναι;

Τι συμβαίνει σε διάφορες κατηγορίες προϊόντων που είναι συνηθισμένα με την εποχή μας

Αποτελούν πολιτική επιλογή ή το e-mail μας, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιούμε, το τηλέφωνό μας ή ακόμα και τα παπούτσι μας; Μπορεί να μην τα σκεφτόμαστε με αυτόν τον τρόπο, αλλά κάθε προϊόν και υπηρεσία που χρησιμοποιούμε έχει πολιτικές διαστάσεις – με διαφορετική, βεβαίως, βαρύτητα. Αλλωστε, σε μια εποχή που η διεθνής τάξη διαταράσσεται από πολέμους και κατακερματισμό δυνάμεων, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει βάλει ως στόχο την επίτευξη της στρατηγικής της αυτονομίας. Πόσο εφικτό είναι, όμως, αυτό και τι συμβαίνει σήμερα; «Ο όρος “ευρωπαϊκή στρατηγική αυτονομία” είναι μια γαλλική εφεύρεση και εισήχθη πρώτη φορά το 2017, με την emblematicή ομιλία του Εμανουέλ Μακρόν στη Σορβόννη. Σημείνει μείωση της εξάρτησης από άλλες χώρες που μπορούν να την εκβιάσουν, αλλά δεν πρέπει να συγχέεται με τον προστατευτισμό», εξηγεί στα «ΝΕΑ» ο **Λουκάς Τσοούκαλης**, πρόεδρος του ΔΣ του **ΕΛΙΑΜΕΠ** και καθηγητής Διεθνών Υποθέσεων στο Ινστιτούτο Πολιτικών Επιστημών του Παρισιού (Sciences Po Paris). «Παράδειγματα τομέων που μπορούν να γίνουν εργαλεία εκβιασμού είναι η άμυνα, η ενέργεια ή τα σημαντικά φάρμακα. Ακόμα, είναι οι πλατφόρμες του cloud και οι τεχνολογικές υποδομές, αλλά και οι σπάνιες γαίες που σήμερα είναι απαραίτητες για τις νέες τεχνολογίες», προσθέτει ο καθηγητής. Η ΕΕ έχει βάλει σε πρώτο πλάνο την ενίσχυση της σε αυτούς τους τομείς. Σε κάποιους τα καταφέρνει καλύτερα και σε άλλους χειρότερα. Για παράδειγμα, στα φάρμακα οι εξαγωγές είναι πολύ περισσότερες από τις εισαγωγές, όμως στην ενέργεια και στις υποδομές τεχνολογίας η εικόνα είναι αντίστροφη.

«Αν ο Πούτιν δεν κατάφερε να ενώσει τους Ευρωπαίους, ίσως το καταφέρει ο Ντόναλντ Τραμπ στη δεύτερη θητεία του στον Λευκό Οίκο. Η στάση των Ευρωπαίων έχει αλλάξει, καταλαβαίνουν πλέον την έννοια της στρατηγικής αυτονομίας. Ακόμα και η γαλλική Ακροδεξιά της Μαρίν Λεπέν συμφωνεί σε αυτό, αν και δεν τονίζει την ευρωπαϊκή διάσταση», σημειώνει ο **Λουκάς Τσοούκαλης**. «Στην Ελλάδα, έχουμε πρόβλημα συνέπειας. Από τη μία στηρίζουμε τις πρωτοβουλίες επιβίωσης της ΕΕ, αλλά ταυτοχρόνα θέλουμε να διατηρήσουμε το βέτο στην εξωτερική πολιτική και στρεφόμεθα κατά ευρωπαϊκών θεσμών, όπως στην υποθεση του ΟΠΕΚΕΠ».

Τι μπορούμε να κάνουμε άραγε εμείς, ως πολίτες, για να υποστηρίξουμε τη στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης, όταν ο κόσμος γύρω μας μοιάζει να είναι πλασμένος κυριολεκτικά από τις ΗΠΑ ή την Κίνα; «Ο στόχος για στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης μεταφράζεται και στο ατομικό επίπεδο: να υποστηρίξουμε όλο και περισσότερο τον καλώς εννοούμενο ευρωπαϊκό πατριωτισμό», υπογραμμίζει ο **Λουκάς Τσοούκαλης**. Μπορεί να μην έχουμε λόγο στην προμήθεια οπλικών συστημάτων ή ενέργειας, όμως οι καταναλωτικές μας επιλογές έχουν ρόλο να παίξουν.

Σε αρκετές κατηγορίες προϊόντων καταναλώνουμε ευρωπαϊκά – όμως πρόκειται κυρίως για «παράδοσιακα» προϊόντα, όπως τρόφιμα, πετρελαιοκίνητα οχήματα, φάρμακα. Στα προϊόντα της... εποχής, αντιθέτως, όπως τα κινητά τηλέφωνα και οι υπολογιστές, η παρουσία της Ευρώπης είναι μηδαμινή. Ακόμα περισσότερο, στις υπηρεσίες του 21ου αιώνα, όπως οι πλατφόρμες των social media, το υπολογιστικό νέφος (cloud) και η τεχνική νομοσύνη η εικόνα είναι επίσης αποκαρδιωτική. Μπορεί, λοιπόν, να ζήσει κάποιος σύγχρονα και με... ευρωπαϊκή στρατηγική αυτονομία, στο ατομικό τουλάχιστον επίπεδο; Ας δούμε τι συμβαίνει σε διάφορες κατηγορίες προϊόντων που είναι συνηθισμένα με την εποχή μας.

Κινητά και υπολογιστές

Πριν από περίπου 20 χρόνια, στην ευρωπαϊκή αγορά κινητών τηλεφώνων κυριαρχούσαν η φινλανδική NOKIA και η σουηδική Ericsson. Σήμερα, στις τσέπες μας έχουμε τηλέφωνα - μικρούς υπολογιστές πολλαπλάσιας αξίας που παράγονται στις ΗΠΑ, την Κίνα και την Κορέα. Η NOKIA είναι πλέον γνωστή μόνο για τα παιδιά, «άθραυστα» μοντέλα της, ενώ οι πωλήσεις νέων κινητών (υπό την ονομασία HMD) είναι σχεδόν μηδενικές.

Παρόμοια είναι η κατάσταση και στην αγορά των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Αν και υπάρχουν ορισμένες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που παράγουν υπολογιστές, το μερίδιό τους στην αγορά δεν ξεπερνά το 1%-2% στην ΕΕ. Πρόκειται για μάρκες που κατά πάσα πιθανότητα δεν έχετε

καν ακούσει, όπως είναι η Schenker, η TUXEDO και η Slimbook.

Ηλεκτρικά οχήματα

Αν και στην παγκόσμια αγορά ηλεκτρικών οχημάτων κυριαρχούν η αμερικανική Tesla του Ιλόν Μασκ και κινεζικές εταιρείες όπως η BYD, στην Ευρώπη η Volkswagen έχει περάσει στην πρώτη θέση από το 2025. Σε αυτό, βέβαια, έπαιξε ρόλο και ο ιδιοκτήτης της Tesla με τις πολιτικές του δηλώσεις που αποξένωσαν πολλούς Ευρωπαίους.

Ο όμιλος Stellantis (Peugeot,

Citroën, Opel, Fiat, DS) επίσης έχει σημαντικό μερίδιο αγοράς, ενώ αυξημένες είναι και οι πωλήσεις των σουηδικών Polestar του ομίλου Volvo. Ωστόσο, η Ευρώπη εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την Κίνα για την προμήθεια των μπαταριών στα ηλεκτρικά οχήματα.

Μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή social media αποτελούν για τους περισσότερους έναν παράλληλο κόσμο. Ο κόσμος αυτός, όμως, δεν

είναι καθόλου ευρωπαϊκός. Οι κορυφαίες εφαρμογές είναι αμερικανικές (Facebook, Instagram, WhatsApp, X, Snapchat, LinkedIn) ή κινεζικές (TikTok).

Υπάρχουν όμως και ορισμένες «made in EU» εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης. Ανάμεσά τους, το γαλλικό BeReal που μοιάζει αρκετά κονιά με το Instagram και έχει «κανόνα» τη μη χρήση φίλτρων, αλλά και το γερμανικό Mastodon που μοιάζει περισσότερο με το Twitter/X, αλλά έχει μεγαλύτερη προστασία της ανωνυμίας και των προσωπικών δεδομένων. Ωστόσο, η διείσδυσή τους στον γενικό πληθυσμό είναι πολύ περιορισμένη.

Η μόνη online δραστηριότητα στην οποία η Ευρώπη κυριαρχεί είναι η μουσική, όπου το σουηδικό Spotify είναι η κορυφαία εφαρμογή παγκοσμίως. Αν και η εταιρεία είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, τα κεντρικά της γραφεία είναι ακόμα στη Στοκχόλμη.

Μηχανές αναζήτησης

Οι μηχανές αναζήτησης που χρησιμοποιούμε καθημερινά στο Διαδίκτυο είναι κι αυτές αμερικανικές στην πλειονότητά τους: Google, Yahoo, Bing. Και εδώ υπάρχουν ευρωπαϊκές εναλλακτικές. Μία είναι η γαλλική Qwant, που χρηματοδοτείται μεταξύ άλλων από το γαλλικό κράτος και δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην ιδιωτικότητα των χρηστών: δεν δια-

ZOOM ΣΤΑ «ΝΕΑ»

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΡΑΦΕΙ
ΠΕΤΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

κρατά και δεν πουλά τα προσωπικά δεδομένα τους. Υπάρχει επίσης η γερμανική Ecosia, που επίσης προτε- ραιοποιεί την ιδιοκτησία και χρη- σιμοποιεί τα έσοδα από διαφημίσεις για τη φύτευση δέντρων, δίνοντας μια οικολογική διάσταση.

Όμως, αμφότερες έχουν μικρή διεύθυνση στον γενικό πληθυσμό και οι χρήστες τους τις επιλέγουν για πολιτικούς λόγους (οικολογία, ιδιωτικότητα). Αξία αναφοράς είναι και η τσεχική Seznam, που έχει κα- ταφέρει να είναι η δεύτερη δημοφι- λότερη μηχανή αναζήτησης στην Τσεχία (πίσω από την Google), με μερίδιο αγοράς 40%-45%.

Τεχνητή νοημοσύνη και υπηρεσίες cloud

Η γενική χρήση της τεχνητής νο- ημοσύνης (TN) αφορά κυρίως τα μεγάλα γλωσσικά μοντέλα (LLMs), όπως το ChatGPT της OpenAI (ΗΠΑ), το Claude της Anthropic (ΗΠΑ) ή ακόμα και το DeepSeek (Κίνα). Ευρωπαϊκές εταιρείες προ- σπαθούν επίσης να αναπτύξουν δι- κά τους LLMs γενικής χρήσης, όμως οι χρήστες τους είναι πολύ λίγοι συγκριτικά. Πιο επιτυχημένη είναι μέχρι στιγμής η προσπάθεια της γαλλικής Mistral AI, που έχει φτιά- ξει το μοντέλο γενικής χρήσης Le Chat. Υπάρχει επίσης το γερμανικό Aleph Alpha, που όμως εστιάζει πε- ρισσότερο σε λύσεις για επιχειρή- σεις. Αξίζει να αναφέρουμε και τις

«Παραδείγματα τομέων που μπορούν να γίνουν εργαλεία εκβιασμού είναι η άμυνα, η ενέργεια ή τα σημαντικά φάρμακα», εξηγεί στα «NEA» ο Λουκάς Τσούκαλης, πρόεδρος του ΔΣ του ΕΛΙΑΜΕΠ και καθηγητής Διεθνών Υποθέσεων στο Ινστιτούτο Πολιτικών Επιστημών του Παρισιού (Sciences Po Paris)

ελληνικές προσπάθειες του ερευ- νητικού κέντρου Αθηνά: Meltemi και Krikri. Στις υπηρεσίες νέφους (cloud) όπου αποθηκεύονται τα ψηφιακά δεδομένα, η ευρωπαϊκή παρουσία είναι πολύ περιορισμέ- νη, σε μια αγορά όπου κυριαρχούν και πάλι οι αμερικανικές εταιρείες Amazon, Google και Microsoft. Οι μεγαλύτερες ευρωπαϊκές εταιρείες του κλάδου είναι η γερμανική SAP και η γαλλική OVHcloud. Παράλλη- λα, έχει δημιουργηθεί η υποδομή GAIA-X για την ανταλλαγή δεδομέ-

νων εντός ΕΕ, χωρίς διαμεσολάβηση τρίτων εταιρειών.

Πληρωμές

Χωρίς απαραίτητα να το καταλα- βαίνουμε, κάθε πληρωμή που κά- νουμε μέσω κάρτας υλοποιείται από τα αμερικανικά συστήματα της Mastercard και της Visa. Οι δύο αυτές εταιρείες έχουν ουσιαστικό μονοπώλιο στην επεξεργασία πλη- ρωμών μέσω κάρτας, καθιστώντας πρακτικά αδύνατο να υπάρξει κά- ποια εναλλακτική.

Ως απάντηση, στην ΕΕ προωθού- νται τα συστήματα άμεσων πληρω- μών ώστε να παρακάμπνεται οι κάρτες. Στη χώρα μας τον ρόλο αυτό παίζει το γνωστό IRIS, που από τον Δεκέμβριο του 2025 παρέχεται υπο- χρεωτικά σαν εναλλακτικός τρόπος πληρωμής σε όλα τα καταστήμα- τα. Αντίστοιχα συστήματα άμεσων πληρωμών υπάρχουν και σε άλλες χώρες, όπως είναι το Wero σε Γαλ- λία, Γερμανία, Βέλγιο, Ολλανδία και Λουξεμβούργο, το Bizum στην Ισπανία και το Blik στην Πολωνία.

Παράλληλα, η ΕΚΤ ετοιμάζεται για την έναρξη πιλοτικής λειτουρ- γίας του ψηφιακού ευρώ το 2027, με στόχο το ψηφιακό νόμισμα να χρησιμοποιείται παντού το 2029. Στόχος του είναι να λειτουργεί με την ευκολία των μετρητών, ειδικά στις καθημερινές πληρωμές, και να καταστήσει τις τραπεζικές κάρτες ουσιαστικά αχρείαστες.

Project Syndicate
Προτεραιότητα
η ευρωπαϊκή οικονομία

Κρίνοντας από τα αποτελέσματα των διαφόρων συναντήσεων της ΕΕ, είναι προφανές ότι οι δυνατότητες της Ένωσης είναι περιορισμένες. Υπάρχουν πάρα πολλές προκλήσεις και πάρα πολλά καθήκοντα. Ο κόσμος είναι ένα χαοτικό μέρος και το ίδιο ισχύει και για την πολιτική σκηνή στις Βρυξέλλες.

Η ισχυρότερη οικονομική ανάπτυξη σε ολόκληρη την Ευρώπη είναι η επείγουσα, δεδομένου ότι μια ισχυρή βιομηχανική και τεχνολογική βάση αποτελεί προϋπόθεση για την ασφάλεια και τη στρατηγική αυτονομία σε έναν όλο και πιο επικίνδυνο κόσμο. Οι εκθέσεις Ντράγκι και Λέτα έχουν επισημάνει σημαντικές προκλήσεις και έχουν προσδιορίσει τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα.

Όμως, εκτός από τα πρωτοεπίδια των εφημε- ρίδων, τα ευρήματα των Ντράγκι και Λέτα έχουν αγνοηθεί από την ΕΕ. Σχεδόν καμία από τις προτά- σεις τους δεν έχει εφαρμοστεί και αυτή η έλλειψη συνέχειας παραμένει εμφανής στα μακροοικονομικά στοιχεία. Προφα- νώς, συμβαίνουν πάρα πολλά άλλα πράγματα για να μπορούμε να οι γηγέτες της ΕΕ να δώσουν στις προκλήσεις της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της οικονομίας την προσοχή που απαιτούν.

Αλλά αυτό δεν αποτελεί δικαιολο- γία. Οι γηγέτες της Ευρώπης πρέπει να εγκαταλείψουν τις ψευδαισθήσεις τους και να αναγνωρίσουν τι διακυ- βεύεται. Ενόψει της ιστορικής ανά- πτυξης, των επίμονων ελλειμμάτων

και του σημαντικού βάρους του δημόσιου χρέους, δεν υπάρχει τρόπος για τα κράτη μέλη της ΕΕ να αυξήσουν τις αμυντικές δαπάνες και ταυτόχρονα να διατηρήσουν τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας τους τα επόμενα χρόνια. Αν οι τελευταίοι 15 μήνες έδειξαν κάτι, αυτό είναι ότι η Ευρώπη δεν μπορεί πλέον να καθυστερεί σημαντικές επενδύσεις στην ασφάλεια και την άμυνα της. Οι Ευρωπαίοι πρέπει να αντιμετωπίσουν την πραγματικότητα. Επιδιώ- κουμε να διασφαλίσουμε τη φυσική μας ασφάλεια, να απανθρακοποιήσουμε την οικονομία μας και να διατηρήσουμε συνεπή στήριξη για έναν από τους γρηαιότερους πληθυσμούς του πλανήτη.

Ευτυχώς, στη συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμ- βουλίου τον Μάρτιο, οι ευρωπαίοι γηγέτες δεσμεύ- τηκαν να ολοκληρώσουν την ενιαία αγορά έως το τέλος του 2027. Εάν είναι σοβαροί όσον αφορά την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, η δημοσιονομική και στρατηγική κατάσταση της Ευρώπης θα μπορούσε να βελτιωθεί σημαντικά.

Το εμπόριο εντός της ενιαίας αγοράς, όπως αυτή υφίσταται σήμερα, σπριζίζει σχεδόν 60 εκατ. θέσεις εργασίας και έχει ήδη αποφέρει οικονομικά οφέλη που ισοδυναμούν με το 8-9% του ΑΕΠ της ΕΕ. Με την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς - συγκεκρωμένα, με τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς για την ψηφιακή συνδεσιμότητα, την ενέργεια και το επενδυτικό κεφάλαιο - η ΕΕ θα μπορούσε να προσθέσει ένα επιπλέον, άκρως αναγκαίο 1-2% στο ΑΕΠ κατά την επόμενη δεκαετία.

Για να γίνει όμως αυτό εφικτό, η ΕΕ πρέπει να θέσει την ανάπτυξη ως κορυφαία προτεραιό- τητα. Εξάλλου, η επιτυχία σε αυτό το μέτωπο είναι ο μόνος τρόπος για να αποφευχθεί η αποτυχία σε πολλά άλλα. Η Ευρώπη δεν είναι καταδικασμένη. Διαθέτουμε το ταλέντο, τα πανεπιστήμια και το κράτος δικαίου που χρειάζονται οι επιχειρήσεις για να ευδοκιμήσουν.

Ο Carl Bildt είναι πρώην πρωθυπουργός και υπουργός Εξωτερικών της Σουηδίας

ΓΝΩΜΗ

TOY CARL BILDΤ

ΠΡΩΪΟΝ ΗΠΑ/ΚΙΝΑΣ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΣΕ ΗΠΑ - ΚΙΝΑ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
iPhone, Xiaomi	ΚΙΝΗΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ	NOKIA (μικρή παραγωγή)
Tesla, BYD	ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΟΧΗΜΑ	Volkswagen, Polestar
Facebook, Instagram, WhatsApp, X	SOCIAL MEDIA	BeReal, Mastodon
Google, Yahoo, Bing	ΜΗΧΑΝΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ	Qwant, Ecosia
ChatGPT, Claude	ΜΟΝΤΕΛΑ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ	Le Chat (Mistral AI)
Amazon Web Services, Microsoft Azure, Google Cloud	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ CLOUD	SAP, OVHcloud
Κάρτες Visa, Mastercard	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	IRIS, ψηφιακό ευρώ (μελλοντικό)

Ο Carl Bildt είναι πρώην πρωθυπουργός και υπουργός Εξωτερικών της Σουηδίας

ΤΟ ΘΕΜΑ

Εθνικό συμφέρον και ευρωπαϊκή αλληλεγγύη

Η Δύση ως πολιτική και οικονομική οντότητα βιώνει σήμερα το τέλος της ανέμελης παγκοσμιοποίησης και η Ευρώπη ειδικότερα βιώνει το τέλος της ευρωατλαντικής συνεργασίας και της «ευτυχιωμένης υποτέλειας που απολάμβανε» κάτω από την αμερικανική ομπρέλα ασφαλείας.

Η Δύση παρακολουθεί σοκαρισμένη τον πρόεδρο των ΗΠΑ να αποσυνθέτει τις δομές του μεταπολεμικού κόσμου. Ενός κόσμου που οι ΗΠΑ οικοδόμησαν.

Το πρόβλημα με τη διακυβέρνηση Τραμπ είναι πως ο πρόεδρος δεν μπορεί να πείσει κανέναν για τη σοβαρότητά του. Κανείς δεν τον εμπιστεύεται πλέον.

Παραμέρισε την εξαιρετική αμερικανική διπλωματία και διαπραγματεύεται αξιοποιώντας τους φίλους του και τους γαμπρούς του.

Αντιθέτως το Ιράν με έμπειρη διπλωματία κερδίζει χρόνο και βάζει στο παιχνίδι και τη Ρωσία.

Το αποτέλεσμα είναι αυτό που δήλωσε ο γερμανός καγκελάρης Μέρτς. «Ενα ολόκληρο έθνος να υφίσταται ταπείνωση από την ιρανική ηγεσία και τους Φρουρούς της Επανάστασης».

Οι γεωπολιτικές εξελίξεις και η αβεβαιότητα ως προς τη στάση των ΗΠΑ έχουν πλέον δημιουργήσει ένα νέο στρατηγικό περιβάλλον που απαιτεί ευρωπαϊκή κυριαρχία.

Όταν σιγήσουν τα όπλα τόσο στην Ουκρανία όσο και στη Μέση Ανατολή και αναζητηθεί ένα πλαίσιο διαρκούς ειρήνης, τότε η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να είναι παρούσα με γεωπολιτική κυριαρχία.

Γιατί η εμφάνιση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης θα επηρεαστεί με περισσότερη και καλύτερη Ευρώπη. Αυτό μπορεί να γίνει μόνο μέσω ενισχυμένων συνεργασιών και με ομάδες πρόθυμων κρατών. Το βλέπουμε αυτό στην Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη λόγω Ουκρανίας, το είδαμε και πρόσφατα στην Ανατολική Μεσόγειο λόγω Κύπρου, όπου η Γαλλία και η Ελλάδα είχαν πρωταγωνιστικό ρόλο.

Σήμερα φαίνεται να διαμορφώνεται μια κοινή κουλτούρα ασφαλείας. Αν πριν από έξι χρόνια η υγειονομική κρίση της πανδημίας ανέδειξε τα ευρωπαϊκά ελλείμματα και την ανάγκη στρατηγικής αυτονομίας, δύο χρόνια αργότερα η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία ανέδειξε την ανάγκη γεωπολιτικής ενδυνάμωσης της Ευρώπης. Αυτή έγινε επιτακτική με την εκλογή Τραμπ και με την αντιευρωπαϊκή στάση του.

Για την ανάγκη στρατηγικής αυτονομίας μάς είχε μιλήσει στην Πνίκα στις 8 Σεπτεμβρίου του 2017 ο πρόεδρος Μακρόν κι επανήλθε λίγες μέρες αργότερα με την ομιλία του στη Σορβόνη στις 26 Σεπτεμβρίου, όταν μίλησε για ευρωπαϊκή κυριαρχία για την αντιμετώπιση κρίσεων. Τον Απρίλιο του 2024, συμπλήρωσε το ευρωπαϊκό σχέδιο με την ανάγκη γεωπολιτικής κυριαρχίας, για να φτάσουμε στη νέα ευρωπαϊκή αλληλεγγύη που παραμένει βασικός πυλώνας της ενοποιητικής διαδικασίας, ειδικά σήμερα που έχουμε επιστροφή στη σημασία των συνόρων.

Με αυτά τα νέα δεδομένα, η Ελλάδα πρέπει να κερδίσει το στοίχημα της σύγκλισης του εθνικού μας συμφέροντος με την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη. Με ευρωπαϊκή προοπτική, εθνική αυτοπεποίθηση και στρατηγική ψυχραιμία, η Ελλάδα πρέπει να επαναπροσδιορίσει τον ρόλο της ως σημαντική περιφερειακή δύναμη σταθερότητας, διαδραματίζοντας ουσιαστικό ρόλο στη διαδικασία γεωπολιτικής ενδυνάμωσης που βιώνει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Να μην ξεχνάμε πως η ελληνική εξωτερική πολιτική ήταν αποτυχεσμανική όταν δεν ήταν συγχυριστική. Γιατί η πραγματική εθνική κυριαρχία οικοδομείται μέσα στην Ευρώπη.

Ο Σωτήρης Ντάλης είναι καθηγητής Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ενοποίησης, πρόεδρος του Τμήματος Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΗ ΝΤΑΛΗ

Η μεγάλη των Γιάνκισ αποχώρηση

Η απόσυρση αμερικανικών δυνάμεων από τη Γερμανία και άλλες χώρες σηματοδοτεί βαθύτερη απομάκρυνση των ΗΠΑ από την ευρωπαϊκή ασφάλεια

ΤΗΣ ΝΑΤΑΣΑΣ ΜΠΑΣΤΕΑ

Ηταν την περασμένη Δευτέρα σε ένα σχολείο στην πατρίδα του, το Ζάουερλαντ, όταν ο γερμανός καγκελάρης Φρίντριχ Μέρτς έπρεπε να απαντήσει σε ερωτήσεις σχετικά με την απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων από τη Γερμανία. Ο Μέρτς απάντησε με σαφήνεια: «Οι ΗΠΑ είναι σαφώς ισχυρότεροι από το αναμενόμενο και οι Αμερικανοί σαφώς δεν έχουν πραγματικά πειστική στρατηγική. Ενα ολόκληρο έθνος ταπεινώνεται από την ιρανική ηγεσία». Αυτή η δήλωση πυροδότησε μια νέα αντιπαράθεση μεταξύ του προέδρου Τραμπ και της Ευρώπης – μια εβδόμη αργότερα, το Πεντάγωνο έχει ήδη ανακοινώσει σχέδια για την απόσυρση 5.000 στρατιωτών μέσα σε 6 έως 12 μήνες από τις βάσεις που στη Γερμανία και έπειτα συνέχεια και για τις βάσεις των ΗΠΑ σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Όταν ρωτήθηκε το Σάββατο για τους λόγους της αποχώρησης των στρατευμάτων, ο Τραμπ απάντησε την ερώτηση, ενώ υπαινίχθηκε μια ακόμη μεγαλύτερη μείωση. «Θα μειώσουμε κατά πολύ περισσότερο από 5.000», απάντησε. Ενώ η ενέργεια αυτή ταιριάζει με την ευρύτερη τάση μείωσης των δεσμεύσεων των ΗΠΑ προς την Ευρώπη, προφανώς έχει αναστατώσει

ευρωπαίους ηγέτες. «Η μεγαλύτερη απειλή για τη διατλαντική κοινότητα δεν είναι οι εξωτερικοί εχθροί της, αλλά η συνεχιζόμενη διάλυση της συμμαχίας μας», διαπίστωσε ο πολωνός πρωθυπουργός Ντόναλντ Τουσκ.

Χθες ο καγκελάρης Μέρτς έκανε μια πιο συμβιβαστική δήλωση, λέγοντας ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι κεντρικής σημασίας για τη συμμαχία του ΝΑΤΟ παρά τις διαφορές απόψεων, υποστηρίζοντας τις εντάσεις με τον πρόεδρο Τραμπ. «Παραμένω πεπεισμένος ότι οι Αμερικανοί είναι ο πιο σημαντικός εταίρος μας στη

«Η μεγαλύτερη απειλή για τη διατλαντική κοινότητα δεν είναι οι εξωτερικοί εχθροί της, αλλά η συνεχιζόμενη διάλυση της συμμαχίας μας», διαπίστωσε ο πολωνός πρωθυπουργός Ντόναλντ Τουσκ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΗΠΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

ΤΟ 2024

- Βάσεις με μερικό επιχειρησιακό έλεγχο των ΗΠΑ
- Με παρουσία των ΗΠΑ
- Αεροπορική βάση
- Ναυτική ή αεροπορική βάση
- Ομάδα υποστήριξης, στρατόπεδο, κέντρο εκπαίδευσης, φρουρά

Πηγή: Υπουργείο Άμυνας ΗΠΑ

ΙΣΧΥΕΙ ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΑ

Δασμοί 25% σε αυτοκίνητα και φορτηγά που εισάγονται από την Ευρώπη

Ο Ντόναλντ Τραμπ αναζωπύρωσε τον εμπορικό πόλεμο με την Ευρωπαϊκή Ένωση, ανακοινώνοντας ότι από σήμερα οι εισαγωγές αυτοκινήτων και φορτηγών από την Ευρώπη στις ΗΠΑ θα υπόκεινται σε δασμό 25% – από 15% σήμερα. Το μέτρο στοχεύει τόσο στην τιμωρία της ΕΕ, για την οποία ο Τραμπ πιστεύει ότι καθυστερεί την υπογραφή της εμπορικής συμφωνίας που συνήφθη το καλοκαίρι του 2025, όσο και στην αποστολή ενός ευρύτερου μηνύματος στους Ευρωπαίους, καθώς οι σχέσεις ΕΕ - ΗΠΑ έχουν ψυχρανθεί περαιτέρω από την έναρξη της συγκρούσεως ΗΠΑ και Ισραήλ με το Ιράν και την άρνηση των ευρωπαϊκών χωρών να συμμετάσχουν στις στρατιωτικές επιχειρήσεις του πολέμου.

Εάν η απειλή επιβεβαιωθεί – κάτι που δεν συμβαίνει πάντα με τον Τραμπ – θα πλήξει σφοδρά την ευρωπαϊκή

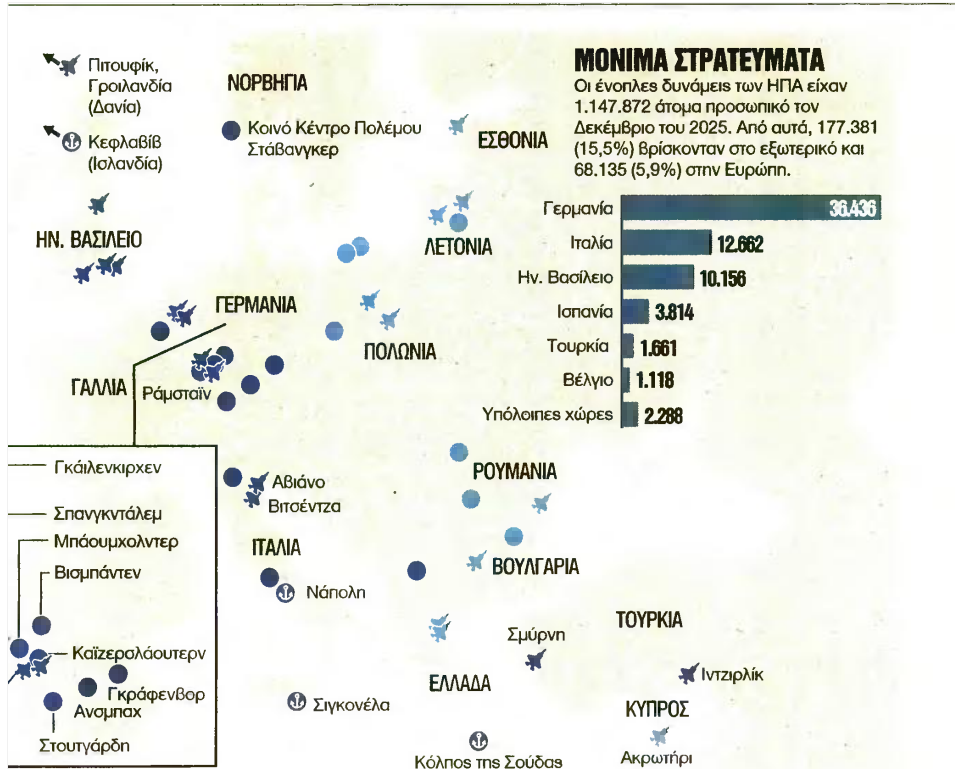
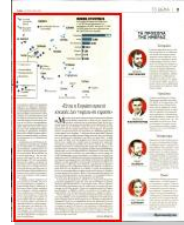
αυτοκινητοβιομηχανία, η οποία έχει ήδη αποδυναμωθεί – κυρίως τη γερμανική και δευτερευόντως τη γαλλική. Σύμφωνα με την Ένωση Ευρωπαίων Κατασκευαστών Αυτοκινήτων, το 2024 οι ΗΠΑ αντιπροσώπευαν το 22% των ευρωπαϊκών εξαγωγών, με 750.000 οχήματα συνολικής αξίας 38,9 δισ. ευρώ, γεγονός που τις καθιστά τη δεύτερη μεγαλύτερη αγορά του κλάδου μετά το Ηνωμένο Βασίλειο. Τα αυτοκίνητα των ευρωπαϊκών αυτοκινητοβιομηχανιών που παράγονται σε εργοστάσια με έδρα τις ΗΠΑ θα γλιτώσουν από αυτή την αύξηση των δασμών. Σε χθεσινή ανακοίνωσή του το γερμανικό υπουργείο Οικονομικών ανέφερε: «Λαμβάνουμε υπήψη την ανακοίνωση του Τραμπ για υψηλότερους δασμούς αυτοκινήτων και θα συντονιστούμε στενά εντός της ΕΕ για τα επόμενα βήματα».

1. ΑΠΟ ΜΟΝΟΙ ΤΟΥΣ ΟΙ ΓΙΑΝΚΙΣ ΤΕΛΙΚΑ ΠΑΝΕ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 04/05/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 04/05/2026

Σελίδα: 11

γενικότερα, με τρόπο που προφανώς εξόργισε τον αμερικανό πρόεδρο. Ενδιάμεσα διατυπώθηκαν αποφάσεις για αποχώρηση στρατιωτών από αμερικανικές βάσεις στην Ισπανία – όπου η ριζή με τον Σάντσεθ ξεκίνησε από την αρχή του πολέμου στο Ιράν – και στην Ιταλία όπου οι πολύ καλές σχέσεις με τη Μελόνι διαταράχθηκαν λόγω της κόντρας του Τραμπ με τον Πάπα. Μάλιστα, χθες έγινε γνωστό ότι μέσα στην εβδομάδα θα φθάσει στη Ρώμη ο αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Μάρκο Ρούμπιο προκειμένου να αποκατασταθούν οι σχέσεις της Ουάσινγκτον με το Βατικανό και την Ιταλία.

Εκπρόσωπος του ΝΑΤΟ δήλωσε ότι η Συμμαχία συνεργάζεται με τις ΗΠΑ για να κατανοήσει τις λεπτομέρειες της απόφασης. Αξιοσημείωτος του Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος του καγκελαρίου Μερτς δήλωσε ότι οι δύο ανακοινώσεις – για την απόσυρση στρατευμάτων και την επιβολή δασμών 25% στα ευρωπαϊκά κατασκευής οχήματα – θα πρέπει να εξεταστούν υπό το πρίσμα της πίεσης που ασκείται στον Τραμπ τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, εν μέσω αδύναμων δημοσκοπήσεων και πιέσεων για τις ανεπίλυτες συγκρούσεις στην Ουκρανία, τη Βενεζουέλα και το Ιράν.

Αντιδράσεις όμως υπάρχουν και στο εσωτερικό των ΗΠΑ. Δύο ισχυροί Ρεπουμπλικανοί νομοθέτες, ο γερουσιαστής Ρότζερ Γουίκερ και ο βουλευτής Μάικ Ρότζερς, πρόεδροι των επιτροπών ενόπλων δυνάμεων της Γερουσίας και της Βουλής, δήλωσαν «πολύ ανήσυχoi», τονίζοντας ότι τα στρατεύματα δεν πρέπει να μετακινηθούν από την Ευρώπη, αλλά να μετακινηθούν ανατολικά. «Η πρόοδος μείωσης της προεκχωρημένης παρουσίας της Αμερικής στην Ευρώπη διατρέχει τον κίνδυνο να υπονομεύσει την αποτροπή και να στείλει λάθος μήνυμα στον ρώσο πρόεδρο Βλαντίμιρ Πούτιν», ανέφεραν σε κοινή τους δήλωση.

«Είναι η Ευρώπη αρκετά ισχυρή; Δεν νομίζω ότι είμαστε»

«Μια πολύ, πολύ κακή απόφαση και μια σπασμωδική αντίδραση που θα βλάψει περαιτέρω το έθνος και τον στρατό μας». Αυτό ήταν το σχόλιο του αντιστρατήγου Μαρκ Χέρτλινγκ, ο οποίος διοικούσε τις αμερικανικές δυνάμεις στην Ευρώπη από το 2011 έως το 2012, για την απόφαση Τραμπ σχετικά με την απόσυρση 5.000 στρατιωτών από τις αμερικανικές βάσεις στη Γερμανία. Η Γερμανία είναι το νευραλγικό κέντρο της παρουσίας των 85.000 αμερικανικών στρατευμάτων στην Ευρώπη – η τρίτη αεροπορική βάση Ράμσταϊν στη νότια Γερμανία υπήρξε βασικός κόμβος υλικότεχνικής υποστήριξης για τις στρατιωτικές επιχειρήσεις των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν, το Ιράκ και, τώρα, στο Ιράν. Αυτό που μοιράζονται ο Χέρτλινγκ και ευρωπαίοι ηγέτες είναι ο φόβος ότι η συρρίκνωση της αμερικανικής παρουσίας υπονομεύει τον διατλαντικό δεσμό που είναι κεντρικός για το ΝΑΤΟ. Κάποιοι ανησυχούν ότι αυτό θα μπορούσε ακόμη και να ενθαρρύνει τον πρόεδρο Πούτιν να δοκιμάσει τη Συμμαχία ως μέρος της μακροπρόθεσμης στρατηγικής του για την αξιοποίηση των διαίρεσεων εντός αυτής. Μία από τις μεγαλύτερες ανησυχίες που προκλήθηκαν είναι η είδηση ότι οι ΗΠΑ αποφάσισαν να μην αναπτύξουν ένα τάγμα για να χειρίζονται πυραύλους κρουζ Tomahawk και υπερηχητικούς πυραύλους Dark Eagle στη Γερμανία, μια συμφωνία που επτεύχθηκε το 2024 από την κυβέρνηση Μπάιντεν σε μια προσπάθεια να απωθήσει τη Ρωσία από επίθεση στο ΝΑΤΟ μετά την εισβολή της στην Ουκρανία. Αξιοσημείωτο στο Βερολίνο είχαν προβλέψει ότι η κυβέρνηση Τραμπ δεν θα τηρούσε τη συμφωνία, αφού ποτέ δεν είχε δεσμευτεί να το πράξει, γεγονός που δημιουργεί κενό στην ευρωπαϊκή άμυνα, καθώς κανείς στην Ευρώπη δεν διαθέτει τις συγκεκριμένες δυνατότητες. Ηδη οι Ανατολικοευρωπαίοι φοβούνται πως όλα αυτά θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την προωθημένη άμυνα του ΝΑΤΟ στην Πολωνία και τις δημοκρατίες της Βαλτικής.

Οι περικοπές θα μπορούσαν να βλάψουν τη στρατιωτική αξιοπιστία της πρώτης γραμμής της Συμμαχίας. Αλλά, όπως υπενθύμισε ο γερμανός υπουργός Άμυνας Πιστόριους, οι ευρωπαϊκές χώρες, ιδίως η Γερμανία, ήδη σχεδιάζουν και δαπανούν με την υπόθεση ότι το στρατιωτικό αποτύπωμα των ΗΠΑ θα μειωθεί. Ο βρετανός προϋπουργός Κιρ Στάρμερ προειδοποίησε το Σάββατο: «Πρέπει να κοιτάξετε την Ευρώπη και να αναρωτηθείτε, είναι η Ευρώπη αρκετά ισχυρή; Δεν νομίζω ότι είμαστε».

Το άλλο ερώτημα είναι εάν ο πρόεδρος Τραμπ θα τηρήσει τις δεσμεύσεις της Συνθήκης για την υπεράσπιση των συμμάχων του ΝΑΤΟ σε μια κρίση. Η κυβέρνηση των ΗΠΑ ενημέρωσε την περασμένη εβδομάδα τις ευρωπαϊκές χώρες ότι οι παραδόσεις όπλων που απαιτούνται για την ενίσχυση των δυνάμεών τους ή την αντιμετώπιση αδυναμιών θα πρέπει να περιμένουν μέχρι το Πεντάγωνο να αναπληρώσει τα πυρομαχικά που χρησιμοποιεί στη Μέση Ανατολή. Αυτό θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις στα συστήματα αεράμυνας της Ευρώπης, όπως οι πυραύλοι Patriot, τα οποία θεωρούνται απαραίτητα για την προστασία από απειλές από τη Ρωσία και πέρα από αυτήν.

ΝΑΤΑΣΑ ΜΠΑΣΤΕΑ